

Any XIV

Barcelona 7 de Novembre de 1901

En lo jardí del amor
 es papellona l' Agnés
 que volant de flor en flor,
 'ls hi va xuclant l' olor,
 las monedas... y algo més.

Copia fot. de A. Isplugas.

La farsa de sempre

Diumenje torném á ser'hi. Las batussas del mes de Maig, quan se tractava d' elegir diputats que representéssin á Barcelona en lo *safreig nacional*, tindrán una segona edició, potser més enconada, en las eleccions de diumenje en que 's tracta de portar als municipis gent de confiança, porque no segueixi ni un día més la gestió de 'ls qu' avuy administran els interessos comunals de la manera que tot'hom sab.

Als municipis de fora ja 's té segur, salvo contadíssimas excepcions, lo resultat de la batalla de diumenje. Surtirán els regidors que 'ls cacichs ordenin. Lo cos electoral, convensut de sa impotencia brillará per la seva ausència de las urnas y demunt las actas d' escutini s' adjudicarán centenars y milers de vots, als més distingits *tarugistas*; als que protegits pe 'ls cacichs van als municipis ab las mateixas ansias de regeneració y la mateixa abnegació pe 'l pròxim que 'ls saltejadors de camins quan anavan á Serra-Morena

Quedem, donchs, en que la lluyta electoral de diumenje será en la majoría de localitats una farsa burda, un saynete trágich-cómich que perpetuará indefinidament la mala administració, las barallas de campanar, lo desigual reparto de 'ls consums, las injusticias de mil menas qu' acaban de fer d' Espanya la última de las nacions europeas, la pariona del Marroch entre 'ls paissos civilisats.

A Barcelona, la lluyta de diumenje tindrà un' altre caracter y per lo que mereix ser estudiada, vol párrafo apart.

**

La situació es la següent: Retirats de la lluyta (ja era hora) las tres dotzenas escassas de conservadors que hi há á Barcelona, quedan representant las forsas gubernativas del torn pacífich, las altras tres dotzenas de fusionistas qu' aquí tenim.

Aquestos seguint la pauta establerta, tenen la obligació de guanyar las eleccions y al efecte han de plantar cara á las nutridas massas del regionalisme istil *Veu de Catalunya* y á las més nutridas encare de 'ls republicans y demócratas.

En aquesta situació, lo *Sanhedri* fusionista, veyent que á dreta lley ni fent *tarugos* li era possible obtenir la victoria, apelá á la socorreguda máxima de divideix y vencerás. Al efecte, per allunyar el perill d' una coalició republicana-catalanista qu' hauria guanyat de *corrido* tots 'ls puestos, va ferse facturar en Lerroux, y aquest, d' acort en un tot ab lo Govern, sapigué aixecar las massas republicanas y obreras contra 'l regionalisme, despertant la questió religiosa, l' odi de classes y 'l fantasma del separatisme. Ab l' auxili de 'n *Xirigotas*, l' *hidalgo* infatuat al que li perillan las bessas, lo de 'n Roca y Roca, lo de l' Ardid y alguns altres demócratas de *boquilla*, han fet lo joch del Govern y lo de 'ls fusionistas d' aquí y 'ls obrers s' han deixat caure tontament en lo parany.

Perque en Lerroux ho ha predicat, y porque en Sampere y Miquel ho ha dit, els catalanistas son atrassats, rutinaris y si van al ajuntament resta-

blirán 'ls usos de la santa inquisició. Per molts, avuy lo ser catalanista es sinónim de carlí.

A l' altre cantó y enfront de 'ls republicans hi figuran els regionalistas de la *Veu de Catalunya*. Aquestos, no arrastran la gent que 'ls primers pero en cambi, segons se diu, tenen 60,000 duros en caixa y además—segons rumors també—tenen la ferma ajuda de 'ls botiguers y de 'ls capelláns.

Las intransigencias de *La Veu* han despertat las suspicacias d' una part del catalanisme qu' es sens dupte la més numerosa y progressiva. Y per altra part la desatinada campanya que 'ls hi ha fet en Lerroux 'ls hi ha restat las simpatias del federalisme que primer 'ls apoyava y la de molta gent ilustrada y lliberal.

Els beligerants son tres, donchs; Els fusionistas que ab la máxima divideix y vencerás tractan de reproduhir la tábula de 'ls dos conills, fent ells de galgos. Els republicans que volen portar á la Casa Gran homes gastats, de la corda de 'ls Roca y Roca, Gallart y Ravetllat que tant tristos recorts han deixat á l' Ajuntament y per fi 'ls regionalistas que volen que ns administri gent nova y perfectament anónima ab la qual la gran massa de 'ls barcelonins dista molt de tenir'hi completa confiança. Si guanyan els primers, l' ajuntament seguirá com ara, convertit en una mena de port d' arrebata-capas. Si 'ls segons s' apoderan de la Casa Gran, alló semblara Xauxa; 's passarán lo temps discursejant y predicarán romansos per vendre al fi vinagre. Los tercets son una capsca tancada; de la mateixa manera que poden surtirne verdaderas joyas, poden resultarne... *sapos y culebras*.

Si 'ls meus lectors me consultessin sobre la candidatura que 'm mereix més confiança per anarla á votar, 'ls contestaría ab un monossilab: ¡Cap!

Y si m' escorfollessin respecte á qui se 'n emportará la poma, 'ls diría que 'ls fusionistas.

¿Perqué? Perqué no en vá va escriure el fabulista:

«Y en estas disputas
llegaron los perros
y hallan descuidados
á mis dos conejos.»

Y aquí 'ls conills son 'ls republicans y 'ls regionalistas, y de gossos exerceixen en Comas y en Collasso.

Aixó, si 'ls catalanistas de *La Renaixensa* y 'ls federals de 'n Vallés no fan un va-y-tot, lo que tambe cab en lo possible y actúan de gossos de reserva y arramblan ab minorías y majorías.

RAMON BERENGUER.

¿PERQUÉ?

— ¿Perqué no m' estimas Cinta?
contesta digas, ¿perqué?

¿que t' hi fet alguna cosa?

¿digas dona, t' hi fet rés?...

¡avans tan amichs com eram

y ara ingrata no 'm dius rés!..

— Perqué avans tenías quartos
y ara no 'n tens... Ves, perqué?

MONTABLIZ.

MAS PRIMERAS RELACIONES

Era ella en efecte,—era la rossa Carme,
la mascareta aquella—qu' al ball me va esbronejar.
Son cos guanyat havia—en carns tendras y flonjas
y estava apetitosa,—hermosa més que may.
Molt prompte 'ns vãm entendre.—Un ball darrera l'
vam sè 'ls inseparables—per tota àquella nit —altre
y en tant que l' amigueta—qu' al ball l' acompanyava
pe 'l seu cantó pescava,—ella 'm pescava á mí.

Com un pardal vaig caure— al bell mitj de la xarxa
que 'm va guarnir la rossa—ab l' art més refinat.
Son busto d' escultura,—sos ulls de cel, sos llabis...
En fi, al cap de tres mesos—del ball, ja 'ns vam casar.

Lo nostre prometatje— va ser tot un idili;
durant aquells tres mesos,—vaig viure com un boig.
¡Y quina dona aquella!.. —Per ella m' abrusava...
Y ¡res!... ni un anticipo,—ni 'l més migrat petó.
—¡Un soll, li suplicava—Oh no, me responia.
Fins qu' al altar me portis—ni un n' has de tastar...
—Oh Carme, ets insensible!...

—Vull arribar al terme
tan pura com un àngel... Després, tot ho tindrás!
Y aixís va ser. Calcula,—pensa lector amable
ma set y mon deliri—quan arribá 'l moment.
Lo «sí» quan vaig donarli,—vaig fer'ho ab tal empenta
que 'l capellá va móurem—un vol per baladrer.

Surtíam de la iglesia—y al enfilan'se als cotxes
un cosí meu—no faltan 'ls criminals en lloch—
á banda va cridar-me—y ab sanya y traidoria
va assessinar de prompte—las mevas ilusions -d' orella
—¿Qu' has fet?... ¿Qu' has fet estúpit —va dir-me á cau-
Fins qu' ella 'l sí 't donava,—no hi conegut sa veu...
¿Ja sabs qui es la Carmeta?

—Qui es?... digas!.. acaba!
—La Carme ha estat *querida*—d' un amich meu
—No, ¡ments!
—Ah, noy, si es que t' hi enfadas—no t' hi dit res... Pro-
qu' es certa aquesta historia.—Ho sé ben positiu. —t' juro
Un jove qu' estudiava—va ser lo promés d' ella
y com la carn es flaca...—tots dos van sucumbí
—Oh, Deu... ¡Quina desdita—la meva! ¿Ahont es ell,
—Avuy viu á Girona,—té 'l titul d advocat... —parla?
—¿Son nómb?

—Narcís del Roure,—es un xicot molt guapo
Feyan la gran *pareja*...
—¡Redeu, se m' han rifat!
—Calma, xicot, no ho prenguis—á la valenta, creume...
El mal ja no té cura...—Sigas bon filosof...
Pensa que n' has fet moltes—y 't toca esguerrarne una
—Oh no; lo qu' es aquesta—no me l' empasso jo.

Vaig pujar dalt del cotxe
ahont la Carme esperava ja impacient
y vaig dir-me entre mí:—No 't precipitis,
temps tindrás per obrar; dissimulém.
...Recordava haver vist dintre la cónsola
de la qu' era allavors ja ma muller,
un paquetet lligat ab una cinta.
La cónsola, al posar nou parament
va passar al quartet dals mals endressos.
...En aquell paquetet
no sé perquè, se 'm figurá trobar'hi
la clave del enigma y al moment
'm vingué la obsessió d' apoderármén
al arribar á casa.

¡Quin incert!
Quan al pís arribarem, ma costella
va dir-me ruberosa;—Marit meu;
Si m' ho permets, vaig á canviar de roba
El blanch es delicat... Jo ja coneix
que voldría entrar per ajudarme
y ara no puch negar'ho, ja ho sé bé,
mes encara un favor vull suplicarte
y es que no entris fins á un quart després...
¿m' ho concedeixes?

—Concedit
—Mil gracias,

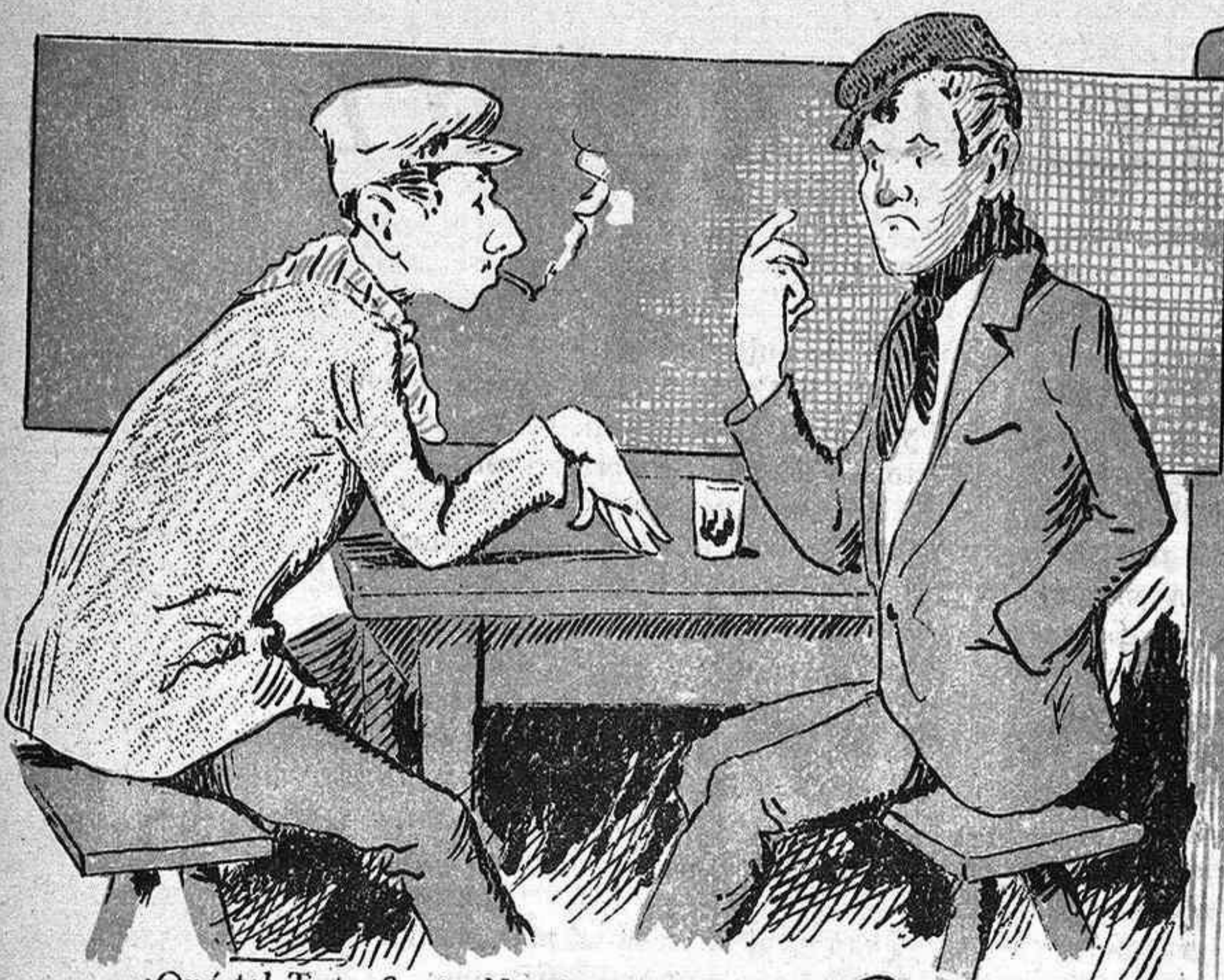
ja ho sabs, quinze minuts... y després... ¡vons!
La taimada entrá á dins. Jo, desseguida
vaig fer cap al recó dels trastos vells ..
...La cónsola ja tinch, el calaix obro,
estiro el paquetet,
al impuls de mos dits salta la cinta
y aquell feix de papers
regiro ab ma nerviosa. . busco firmas
«Narcís del Roure»... ¡Es ell!

Com lo sedent beuria la matzina
—tot sent matzina—per calmar sa set
jo recorro los fulls ab vista térbola
y tota ma desgracia escrita veig
¡Mon infortuni es evid nt! Desfilan
per devant dels ulls meus
las fasses totas de un xamós idili
de dos cors juvenils, d' amor sedents.
Desde 'l principi al fi sos batechs conto
amor verge, ideal, trobo primer,
luego passió ardorosa, ardent lascivia
y desenganys després...
¡Ma desgracia es ben certa ¡La darrera
de las cartas sorpresas no 'm permet
alimentar cap dupte ni esperança
d' haver'hi un mal entés.
Soch la víctima; ¡soch la pobra víctima!
L' última carta, diu aixís mateix:

(SEGUIRÁ)

M. RIUSECH.

REMINISCENCIAS DE 'LS MORTS

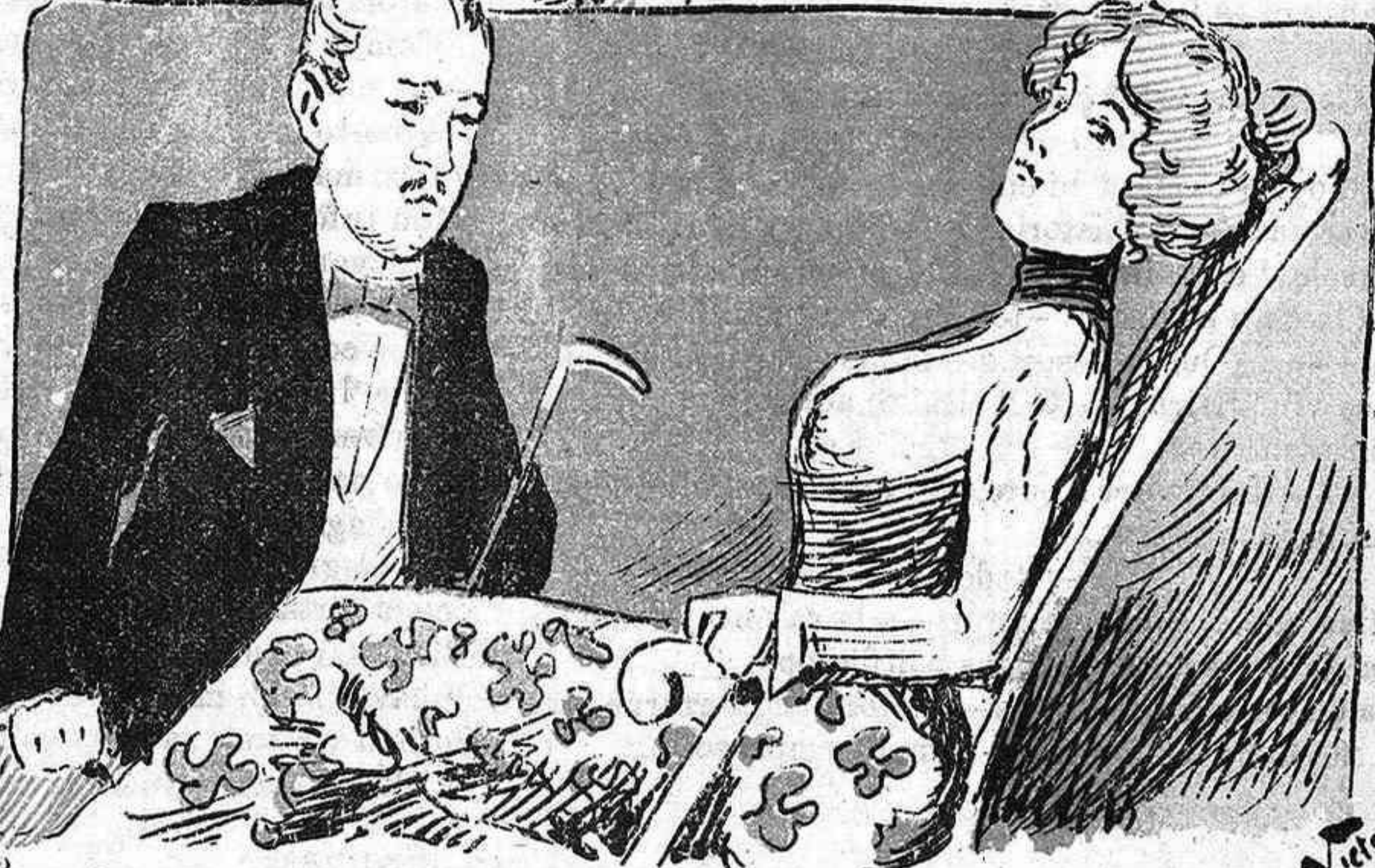

—¿Qué tal Tots-Sants, Nas-Ratat?

—*Malorum*, Péssa. Fora d' un monedero buyt y una patata de níquel, tot lo demés han sigut castanyas... de 'ls clients.

—Vet' aquí que portant la corona à la Tuyas, una xicota de quinze anyets me va fer trahir la seva memoria per primera vegada... ¡Que 'n son de pillos 'ls gats!

—¿Encara no 's casa Arturo?
ris qu'es viudo ja fa cinch anys..
—Molt cert senyoreta. Pero ella
va prometre que si reincidia,
veuriam las caras á la Vall de
afat.

—¿Com se comprén Emilia, que guardi la viudetat tant temps?

—Perque una viuda té totas las ventatjas d' una casada (inclús homes si 'n vol) y cap de 'ls seus inconvenients.

Victor Serra

FRAGMENT DE LA PASSIÓ Els Apòstols

Veniu, minyons, cap' assi
que menjaréu un bossi,
mentrestant arriba 'l dia
de la gran Autonomta.

Lo cassino de las donas

— ¡A! feume una mica de puesto pera rentar. Qu' una ó altra retiri un poquet la roba.

— ¡Ay! ¿Ets tú, Riteta? ¿Qué hi ha de nou? ¿Quinas noticias portas? —varen preguntarli á una totas las demás donas del safreig.

— ¿Qué voléu qu' hi hagi? Que cada dia 'm conuenso més y més de l' inutilitat dels nostres homes. Perque diumenje hi ha eleccions tots se mouhen, tots se bellugan, anant d' un costat á l' altre, prenent cafés, fumant puros y tent la mar de gastos extraordinaris. Creuhen que d' aquesta feta han de trobar la verdadera felicitat y lo qu' trobarán, será la lluna en un cove.

— Ja tens rahó, ja—digué una que mira contra 'l govern. Los homes no serveixen per res, sino pera ser déspotas ab las donas y pera matarnos á disgustos.

— Si nosaltres no armém un Sant Quintí, no anirém may en lloch. ¿Qué no veyéu qu' ells son uns gallinas? ¡Ja n' arreglarán de cosas, si 'ls deixém. Prenen patró del nostre arcalde, d' aquet pare del poble y ¿qu' es lo qu' ha fet y está fent desde que va empunyar la vara? Los abasteixedors de carns lo fan ballar com un ninot. Los bacallaners venen lo bacallá al preu que 'ls dona la gana. Los vaquers continuan burlantse del públich. Comporta que 'ls forners falsifiquin lo pa y ens estafin en lo pes y permet que 'ls taberners ens envenenin. Si d' aixó 'n diuhen ser pares del poble, que vingui Deu y ho vegi. Volia regenerar la guardia municipal y entre ell y 'n Cases la deixan feta una calamitat. Volia fer posar salva-vidas als tranvias del Inglés, y efectivament, tampoch los hi han posat. Vivim en complerta anarquia; tothom fa lo que li sembla. L' autoritat, es un mito. Ab lo principi d' autoritat tant manossejat per tot arreu, tothom s' hi embruta ¡Ah, si las donas no 'ns torném revolucionarias!...

— Si, si, visca la revolució y morin los caps pe-lats — crida una d' aquestas que portan lo ganivet dintre la mitja.

— Las donas si volém, ho podém tot. Si no fóssim las donas ¡qué 'n farian de llástima pobrets homes! Y 'ns tractan de débils á nosaltras allá 'lont no n' hi ha cap d' ells que més tart ó més aviat no 's postri á las nostras plantas rendintnos homenatge ab las llágrimas als ulls.

— ¡Bravo, bravo! ¡molt be! cridaren á coro las altras, tot anant rentant.

— Y després dirán que las donas no tenim poder, que no som res. Lo qu' hauriam de fer nosaltras es tractar de conseguir lo votigual que 'ls homes. Si ells fossin uns altres, no estariam las donas en general tant atrassadas com estém. Ells que se 'n vagin als cafés cantants, á las plassas de toros, á las tabernas, als cafés, á las casas de joch, que aixó dona molt profit. Si en bon hora s' estessin á casa cuydantse més de sas respectivas mullers y de la familia y fessin mes cas de nostras advertencias, un altre gall nos cantaria á tots. Pero ¡ca! Se creuhen su-

periors á nosaltras y no 'ns escoltan. ¡Veyám, que 'ns la probin la seva superioritat.

— Si, si; aixó es ¡que 'ns la probin! — cridan totas.
— Mireu los homes de govern que bé qu' ho fan anar tot!... Estich completament segura de que si 's formés un ministeri de donas, las cosas d' Espanya marxarian molt més bé ¡perque més malament de lo que van ara... ¿No ho creyeu aixís, vosaltres?

— Si, si, si.
— Qui no sab administrar una casa malament pot ser govern de una nació. Ja sabém que no hi ha cap home que siga bó per portar lo tren d' una casa.

— Digamho á n' á mi —va contestar una. La setmana passada vaig estar malalta tres dias y en Baldiri en aquestos tres dias va gastar una tersa de llart y quatre quartas d' oli.

— ¿Ho veyéu? ¿Qué saben ells de *retrinxar* y de fer economias.? Que 'm donguin á mi 'l poder y ja veureu si 'n faré. La primera cosa que suprimiria fora la paga del clero imposantli una forta contribució per sa lucrativa industria. Segonament suprimiria l' exércit. Governant las donas no 'l necessitariam per res; á més de que aixó de fusells y bayonetas comensa á passar de moda. Decretaria la lley de casament obligatori procurant que fos extensiu als capellans ¡vaya si 'ls faria casar!

La guardia municipal la suprimiria per inutil. Lo cos de policia, l' enviaria á sanejarse. Als mossos de la esquadra y á la guardia civil, los jubilaria.

Suprimiria los metjes perjudicials, perque ab las sevas probas y 'ls seus tanteigs envian al altre barri á las tres quartas parts de l' humanitat. Y ja veurian com Espanya 's convertiria en una bassa d' oli en un tancar y obrir d' ulls.

— ¿Y com ho logriariam tot aixó?
— ¿Com? Declarantnos en huelga. Segurament que cap dels homes s' atreviria á venir al safreig ab lo cove sota l' aixella y 's posaria á rentar com nosaltres ho fem. Posadas á treure bruticia, treyémla tota, donchs; emancipemnos ¡Viva nostra emancipació!

— ¡Vival.

QUICO DE SANS.

BROMETA

Tant ab tu penso—Oh dolsa aymia,— desde aquell dia que 'm vas dá 'l si, que fins á voltas m' arrivo á creurer que m' has dat polvos de fer seguir.

Jo no sossego ni al sol ni á l' ombra, de mi se 'n riuhén tots mos companys perqué no ignoran qu' ab tu somnio com los borrarxos ab l' anissat...

Donchs basto á dirte qu' alguna volta fabas ab salsa menjo, per cert, sols perqué 'm sembla qu' en cada faba á tu t' hi oviro, dols amor meu!...

RAMPELLS.

Litografia Barcelonesa

S. Ramon, 6
BARCELONA

FR ARES CA

Un dia, un frare 's queixava
tot contrit ab lo prior
de que sovint l' assaltavan
molt dolentas tentacions.

Lo prior, tot exhortantlo,
per combatre de debó
al dimoni que 'l tentava,
lo feya treballar molt
nit y dia, á totas horas,
per ser lo remey millor.

Al cap de mitj any que 'l pobre
treballava sempre á mort,
lo prior preguntá al frare;

—¿No 't venen pas tentacions?
Y 'l frare li vá respondre
tremolant, ab tó rabiós;

—Ay, sí! Tentacions me venen
de ferli á vosté un cap nou.

PEPET DEL CARRIL.

LA CASTANYADA

Per commemorar la diada
de Tot-Sants, la castanyada
várem fer uns quants companys
¡quina nit més divertida!
¡qu' ens conservi Deu la vida
per poguerla fer molts anys!

Eram, aixó si, una colla
que sense foch ens bull l' olla;
en Távio, en Roure, en Pagés,
en Barceló, en Bibiloni,
l' Oliveras, en Vasconi
y un servidor de vostés.

¡Cá! no hi ha en tota la vila
colla que fassi barrila
com la nostra ¡no 'n hi ha pas!
en Costa sols, no exagero,
es ab sa gracia y salero
de fer riure á un mort capás.

Per'xó en mitj la castanyada
ressonava una riallada
ó 's sentia un acudit,
y el goig llurs cors invadia,
y la cara ens enrogia
el vi blanch amorosit.

Que si castanyas menjavam
els porróns també buydavam
entre onadas d' amiatat,
y del més rich al més pobre
portavam pintada á sobre
l' hermosa felicitat.

L' Oliveras deya versos
que jo trobava perversos;
en Pagés feya 'l «D Juan»
ó més ben dit, el desfeya,
y á un temps qu' en Roure s' en reya
en Távio anava cantant.

En Barceló disertava
de política; 's queixava
en Vasconi del brugit;
en Bibiloni picava
de mans, y en Costa ballava
un can-can massa atrevit.

¡Y en terra las esclafellas
de las castanyas, ben mollas
del vi qu' haviam vessat
tan á doll com l' alegria
que de nostres cors eixia
com un torrent desbordat!

¡Quina nit més divertida!...
¡No crech que may en ma vida
disfruti tan bells instants
com en la nit tan prehuada
que vam fer la castanyada
per commemorar Tot-Sants!

F CARRERAS P

Acudits

A un criminal el fiscal d' una audiència 'l con-
demná á pena de mort y nn metje va trobar que no
n' hi havia per tant. Mentres aquest protestaba,
contestá un del públich.

—Está clar que ho ha de trovar mal fet ¿que no
vol que li fassin competencia?

ALBERT DAROCA.

Un capellá entra á una botiga d' escultor y de
mana una imatge de Sant Pere.

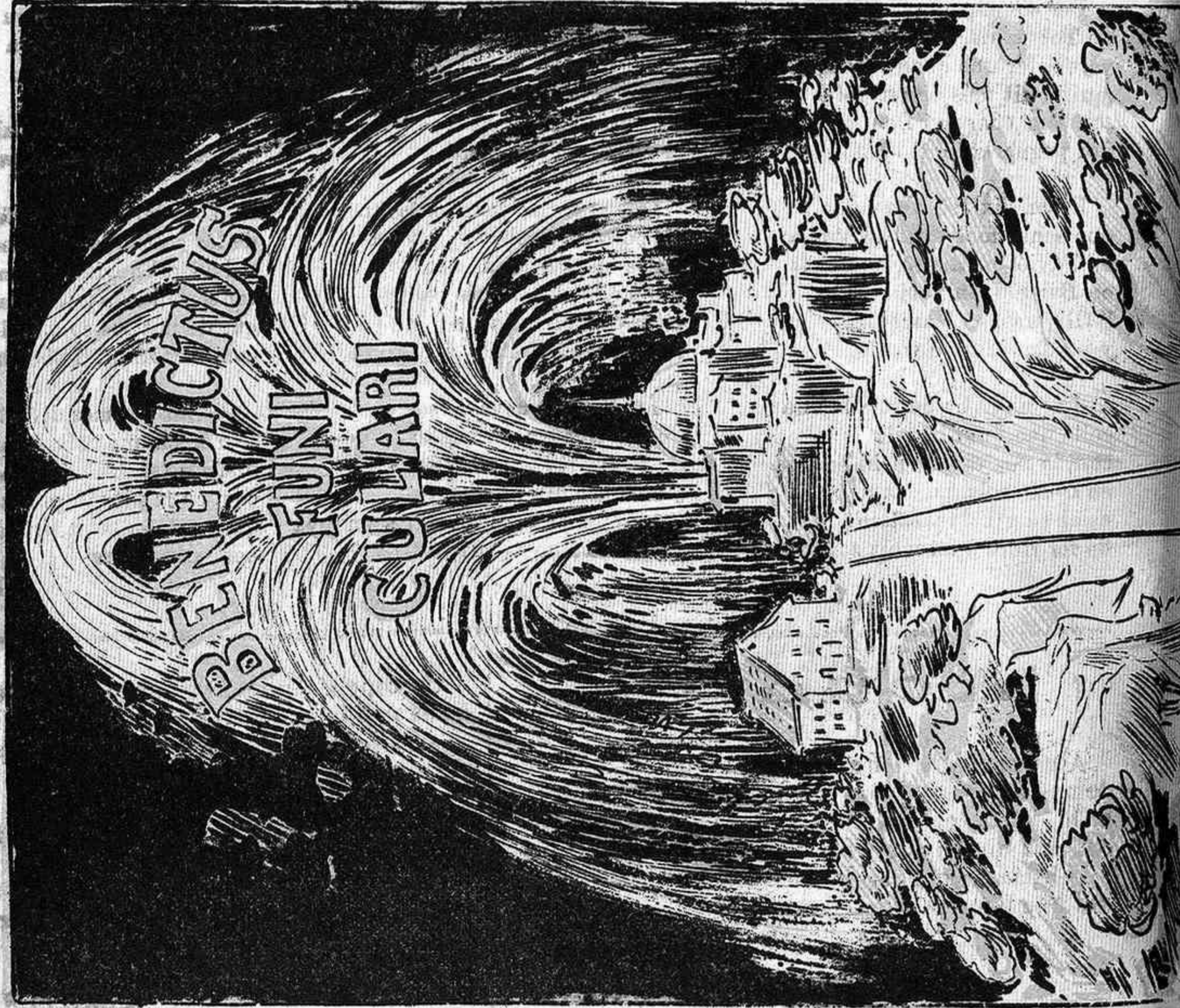
—Si vol Sant Pere Regalat diu l' artista, 'l tinch
¿Li agrada?

—Si senyoc: fasssil portar á casa.

A's pochos dias l' escultor li envia la factura y 'l
rector deya:

—Digui al seu amo qu' es un home molt infor-
mal. El mateix va dirme que 'l Sant Pere era rega-
lat, y lo qu' es regalat no 's paga.

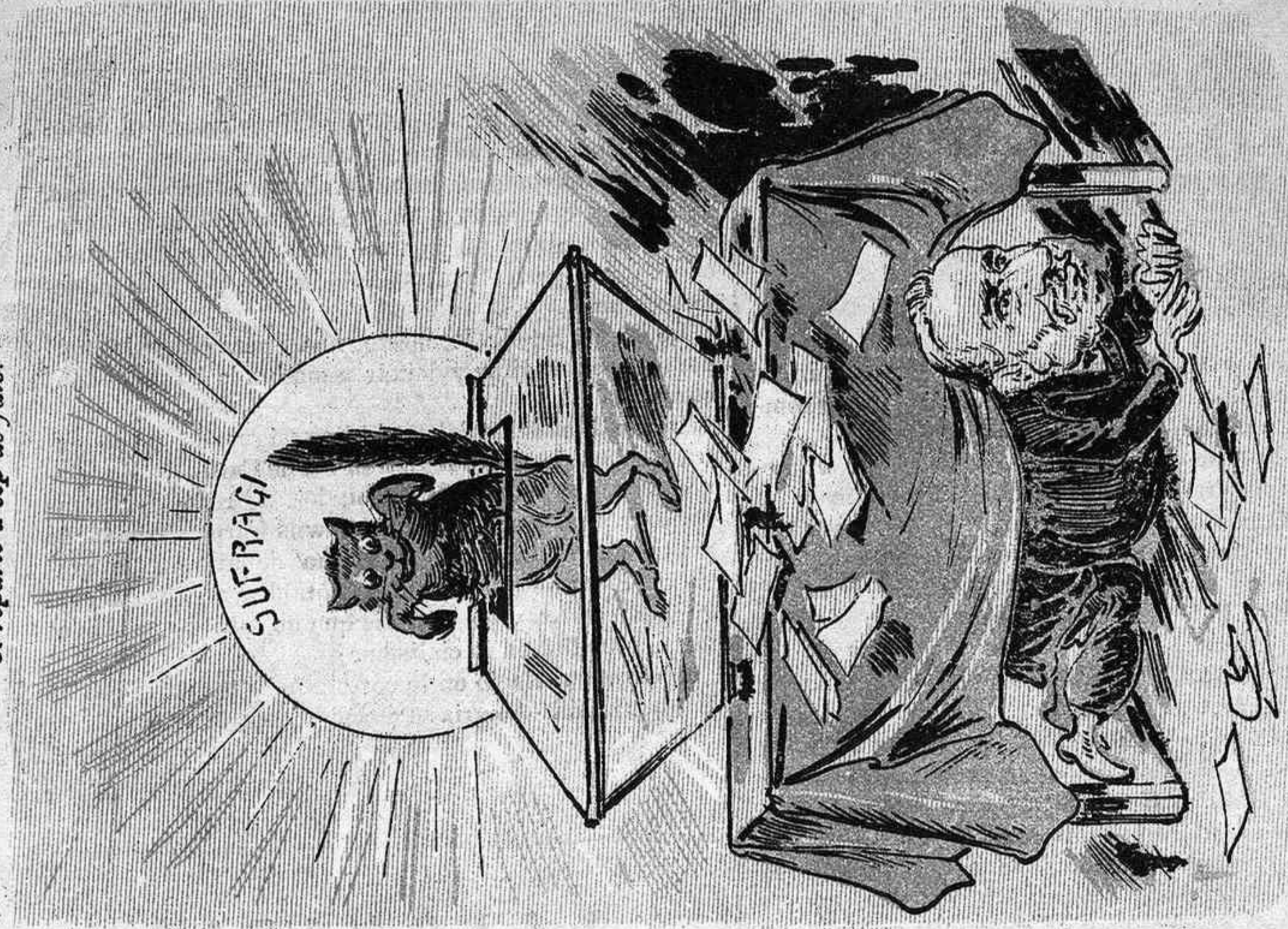
PERE PLANAS C.

Encara no hi son a dins
Ficallers de la Ciutat
y entr' ells fan al Ateneo
el repartio á cop de fals.

Ja podem viatjar tranquils
pel carril funicular,
que 'l pastor y els rebadans
ja ens el van santificar.

¡Vigileu! qu' es el xicot
un mano que 's pert de vista
Mestada catalanista:
¡recordat d' aquell gatot!

LICEO

Fa alguns dias que están fixadas las llistas de la gran companyia de ópera italiana que ha de fer las temporadas de tardor é hivern próximas.

L' *elenco* de la mateixa es tant notable com números, ja que hi figuran com á sopranos dramáticas las Sras. Bel Sorel, Bordalba, Darclee, Grassot, Laveroni, Picard y Popovici; com á sopranos lleugeras las senyoretas Bardi y Biondelli; contralts las Stas. Borisoff, Giaconia, Parsi Pettinella y Scholler; tenors, senyors Biel Grani Iribarne y Palet; barítonos, Srs. Arcangeli, Baldassari y Bensaude; baixos, Srs. Calvo y Rossato; sent mestres directors la Srs. Barone, pera las óperas italianas, Fischer pera las de Wagner y Goula Soley pera *I Pirenei* de Pedrell, habenthi además lo ja reputat mestre Goula Fité pera lo complement.

La Empresa á qual frente hi figura l' inteligent senyor Bernis, promet l' estreno de la última part de la tetralogia de Wagner *Il crepúsculo degli Dei*, la que será presentada ab gran magnificencia y propietat artística, habense confiat lo decorat als escenógrafos senyors Urgellés y Junyent (que lograren l' adjudicació del mateix en l' important concurs que 's celebrá)

La direcció de escena ha sigut confiada al Sr. Sonino y la de orquesta y concertació á Franz Fischer que ja l' ha dirigida en lo teatro payral de Wagner ó sia Bayreuth, per lo que creyém resultará una verdadera filigrana musical y que 'ls més quisquillosos no podrán vacilar en l' aplauso.

Además la Empresa Bernis promet l' estreno del poema de Balaguer y Pedrell *I Pirenei* que per encàrrech especial del insigne Pedrell, dirigirá lo célebre Goula (pare).

Ab tan portentosos elements y bons propósitos per part de la Empresa, creyém que la temporada de 1901 á 1902 será de imperdurable memoria pera los flarmónichs barcelonins.

*
**

De 'ls altres teatros, com sigui que han donat fé de vida respectant la tradició anyal del *Don Juan Tenorio*, poch ne podém dir, puig tots los primers actors han procurat que lo tipo que representavan fos lo més galán y bravucon possible y además demostrar que sos pulmóns eran fets á proba de bomba.

No citarém noms, porque cada qual en sa esfera y baix los preus establerts en sos teatros respectius, ho han fet molt rebé; solament hem observat que demanava *socorro* lo Sr. Sanchez de Leon ja que lo conegut actor Sr. Salvat se encarregá del célebre *burlador de Sevilla* en las representacions donadas lo diumenje passat en lo degá de nostres teatros. Per no ser menos que l' *apuesto galán*, ho feu la *mistica doncella* Sra Lamadrid, encarregantse de la pudorosa y enamorada Inés, la Sta. Palma. Nos sembla que resultá un excés de precaucions ó falta de cualitats artísticas.

*
**

En lo Tivoli, Circo-Equestre, dilluns passat hi debutá Mr. Rochester que son treball consisteix en engolirse sabres, bayonetes, rellotjes, lamparillas eléctricas, etc., etc. y després lo colmo de la inconcebible y fenomenal es tragarse un tros de ferro de forma semicircular y ab gran facilitat ferlo sortir per lo conducte llagrimal.

Lo treball de Mr. Rochester no es pera entusiasmar, pero si per admirar y deixar assombrada á tota la concurrencia.

Desde dimars los debuts hi han sigut de modo extraordinari, ja que 's registran los de Carta y Mirtziarnos; lo negre musical Bi-bo-bi; los Alfredos, germans Bostons y en preparació los clowns Carpi, habent de anotar que en la passada setmana debutaren las germanas Salonne que son tan notables anellistas com guapas *jembras* y los Colibris que ab tot y sa poca edat fan maravellas en lo ciclisme.

Ab tanta variació en lo cartell, no 's pot dir que la Empresa Elias-Alegria se dormi en sus *laureles*.

UN COMICH RETIRAT.

TALONARIS

— PERA —

apuntacions del sorteig de Nadal

Magníficament litografiats é impresos á
dugas tintas ab l' alegoria de la Fortuna

Los de 100 fullas, á 80 céntims

„ „ 50 „ á 50 „

Ventas al per Major y Menor

Litografía Barcelonesa

— DE —

Ramon Estany

6, Carrer de Sant Ramón, 6. - BARCELONA

Als senyors Corresponsals de LA TOMASA, llibreters, kioscos y demás punts de venta, se 'ls farà lo desquento acostumat.

LA TOMASA
BARCELONINAS

—Me sembla, Crispinito, que vosté s' afluqueix y escup molt!

—¡Ay donya *Timoteya!* No es estrany, perque ab tant sentir á parlar y á llegir aixó de la tuberculosís, ja hi agafat mania que la tinch.

Ja son aquí 'ls primers frets;
veus aquí els primers *barrets*.

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

CONDICIONS

1.ª Pera l' adquisició del regalo dintre de Barcelona s' ha de presentar el *cupó* (no cal retallar-lo del periódich) en nostra Administració S. Ramón, 6, junt ab l' import corresponent.

2.ª Los lectors de fora farán la mateixa operació, presentant el número al corresponsal respectiu, qui inutilitzarà el *cupó* y per son conducte rebrán l' exemplar.

3.ª Els *cupó*s primas caducarán al cap de vuyt dias ó avans si s' agotés l' obra anunciada.

4.ª Els corresponsals de fora tindrán el desqüento de costúm, avisantnos cada setmana el número d' exemplars que desitjan se 'ls remeti ó tenen encarregats.

LA TOMASA

CUPÓ PRIMA N.º 9 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

la joguina en un acte y en vers

LAS BONAS FESTAS

original de ANTONI CARETA VIDAL

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan 'ls exemplars.

Campanadas

A mida que va acostantse la diada de las eleccions municipals qu' han de tenir lloch lo próxim diumenje, la lluyta entre republicans y regionalistas va escalfantse, escalfantse de tal manera que deixa suposar qu' aquestas eleccions darán molta feyna als quartelillos y casas de socorro.

Dilluns á la tarde 'ls intemperants regionalistas feren una *ovació* als senyors Lerroux y Junoy que, en us de son perfecte dret, entravan al saló de Cent y dilluns mateix á la nit una cella de republicans comandats segons se diu per l' Ardid y armats de grossas trancas, cometeren la *heroicitat* d' atropellar á un jove catalanista qu' en us de son perfecte dret també, cridava «Visca Catalunya» en la via pública, qu' es de tothom.

Mal, molt mal nos semblan la intemperancia de 'ls uns com l' *heroicitat* de 'ls altres.

Per aquest camí no més 's va á la guerra civil y á sembrar la discordia entre 'ls catalans.

Qu' es precisament lo que 'ls governs desitjan.

Llegim en un periódich demócrata;

«S' estranyan molts republicans que un tal Félix Costa qu' ha sigut soci d' un centre monárquich, vagi inscrit com á candidat de la coalició republicana».

¡*Apaga y vámonos*... La sort es que tota la candidatura republicana no serà així, perque en tal cas n' hi hauria per tirar el gorro frigi al foch.

¿Será amich de 'n Lerroux l' aprofitat Felix Costa?

A la iglesia de Sant Felip Neri está establerta desde fa molts anys la costum de dividir á las beyatas qu' allí van, en dugas categorías.

Las que portan barret ó mantellina poden assentarse en los banchs ó cadiras del centro de la iglesia, mentres que las que no més poden dur mocador al cap, sols están autorizadas per amagarse en un recó humit.

Si 's barrejan ab l' altra *classe*, corren el perill de veures ignominiosament expulsadas del temple pel sagristá del mateix.

Aquesta es, segons els deixeples de S. Felip Neri, la igualtat que predicava Jesucrist.

Per suposat que no tenen ells la culpa de que 's cometi tal indignitat. La tenen las mateixas devotas.

Las que portan mocador al cap, per posar los peus en un temple ahont s' insulta sa pobresa.

Las de ringo-rango per no sapiguer compendre que una religió qu' autorisa tals absurdos no es religió ni es res; es una monstruositat qu' ampara un comers indigne.

*

El successor de Mossen Jaume, aquell capellá del cementiri, famós per las sevas conquistas amorosas, sembla que també es una bona púa.

Un argenter de la Plassa Nova haventlo trobat en intim coluqui ab sa muller en l' arcoba de casa seva, desaparequé te la nit al demati, escapantse cap á Buenos-Aires.

Y ara la seráfica esposa, qu' es tant aficionada als mistichs amors, se 'n ha anat á viure descaradament ab lo capellá del Cementiri, lo qual es de suposar que la sab consolar perfectament de la fuga del marit.

*

Segons noticias qu' han recullit els *chicos* de la premsa, donya Elvira, la filla de D. Carlos, junt ab lo pintamonas Folchi, ó siga aquells dos *tórtolos* que van fugarse d' Italia fa uns quants anys, han residit durant algún temps á Barcelona passant completament desaperebuts, fins qu' han emprés altre cop el vol.

Segons diuen els periódichs, donya Elvira está molt perduda de salut y 'l seu aymant també s' ha envellit tant, que no 'l coneixeria ni la seva propia muller.

«S' comprén; segons 's va dir allavors de la fuga, la princeseta patia una especie de febre erótica que may la deixava saciada y naturalment, quatre anys d' aquesta vida derrotan l' organisme mes poderós, tan si es mascle com femella.

També 's diu que en lo tocant á quartos, están tots dos á la última pregunta y portan una vida més que modesta.

Aixó me 'ls fa més simpátichs. Y 'l dia que donya Elvira 's trobi al safreig ab la meva dona y jo, en la barberia de 15 céntims ahont vaig, m' ensopegui ab en Folchi, fins prometo fraternisar ab ells y ferlos l' honor de pagarlos un *ca-lent* al «Sabre.»

*

L' altre dia un telegrama procedent de Marsella explicava que dos xicots estavan pescant quan un d' ells caygué al aygua y 's trová prés entre 'ls tentáculs d' un pop monstruós.

Als crits d' auxili dels dos xicots, van compareixe uns pescadors que després de molts treballs conseguiren tallar els tentáculs del monstre y girarli la bossa. El xicot pogué ser reaccionat després de bastants esforços. Per ferse càrrech del tamanyo del pop, bastará dir que 'ls tentáculs tenian un metro seixanta de llargaria.

Aixó de pop es un dir.

Si 'n prometen el secret ja 'ls diré qui era; era en *Xirigotas* que viatjava d' incógnit.

*

Dimars passat y com á *uno de tantos invitados*, assistirem á la inauguració oficial del ferro carril funicular del Tibidabo quedant meravillats de las sorpresas que en sa ascensió se produheixen, ja que ab una gran comoditat que per la perfecta construcció evita tot perill, se gosa de una vista panorámica indescriptible y sols comparable á la de la célebre montanya de S. Geroni en Montserrat.

Una de las parts més importants de dita inauguració fou sens dupte la benedicció que havia de donar á las obras, material y via, lo Illm. Cardenal Casañas, com á bisbe que es denosta Diocesis.

Després de dita benedicció, l' Illm. va endressar una oració laudatoria ó be sermonet en que ab tot y saber las qualitats oratorias que poseheix lo Cardenal Casañas, hem de confessar que estigué molt poch acertat, puig que continuament se contradeya en sa peroració acabant la mateixa, del modo que li sigué possible y convencent á tot lo escullit auditori que l' escoltava, de que sos triums oratoris sols los pot conquerir en cassos previstos pero de cap manera en moments improvisats.

Poch després, hi hagué lo refresch que la Empresa prepará pera los convidats y com siga que molts se debian creurer que en lloch de refresch hi hauria *piscolabis*, era de veure lo *deliri* que hi havia en omplirse butxacas á fi de fer lo paquet pera la *canalla de sa casa*.

Nosaltres creyém que la Empresa, feu un abús massa extraordinari de invitacions, puig produhi en tots los moments un complet desgabell, del que hasta ne podia provenir un conflicte

Seria de desitjar que la Directiva de la Societat anés més en compacta unió, aixís com també procurés que las delicias que 's gosan en la ascensió del funicular, poguessin disfrutallas totas las classes de nostra societat, ja que ab los preus que ha posat, es completament impossible ne pugui disfrutar la classe treballadora y ab prou feynas la classe mitja.

*

A Lleyda un capellá que casava uns nuvis, perquè 'l mascle s' en retenia massa en posarli l' anell á la femella, va impacientarse y després de trabarse de paraulas ab lo nuvi, li ventá la bofetada més superba qu' han estampat mans consagradas.

Aixís m' agradaná mi 'ls ministres de Deu. Pacients, conciliadors y pacífichs com el de Lleyda.

D' aquesta manera farian més ells per treure la llana del clatell dels ilussos ab un parell de bofetadas, que 'ls anticlericals ab tot un any de propaganda.

*

A Gracia ha surtit una casta de monjas que 's dedican á una mena d' oficis si poch edificants, en cambi molt lucratius.

Entre altres, recullen «á las jovenes de honestas familias» que per efecte de sa escassa experiència exaltació de passions ó atropells reprobables han tingut la desgracia de caure en la immoralitat.

Aixís mateix hi ha en lo citat convent, «hermanas que poseen el titulo de comadronas» y 's dedican als cassos especials que 'l titul las autor sa á tractar.

Resulta, donchs, que ja tenim un' altra classe de monjas; las monjas llevadoras.

'S comprén y s' explica. En los convents se 'n veuen tantas y tan grossas, que la mateixa práctica las fa mestras en l' art del parteratje.

No hem de tardar á veurer convents en que s' anuncihin altrás professions més lucrativas, encara que no tant edificants.

Ab lo qual regressarém als temps antichs quan las vestals, las monjas de la época, admetian varas en honor de la religió y depositavan sa ofrenda en l' altar de Venus.

*

Com si no tinguessim prou sants al calendari per gastar pólvora en salvas, *cometre* paradas, besamans y altres excessos, desde aquest any se celebra un' altra festivitat nova enjgant las *xocolateras* de Montjuich y posant el *pompón* en las *gorras* dels caloyos. Es á dir un' altra; dugas. Perqué dintre de breus días, aixís com ara s' ha celebrat la festa onomástica del príncep consort d' Asturias que 's diu Carlos, 's celebrarà lo *cumpleaños* del mateix.

Tot aixó hi hem surtit guanyant 'ls espanyols ab la boda dels vols de carnestoltas.

Sense comptar que prompte surtirán Cassertas petits per acabarnos els quartos; els pochos quartos que 'ns quedan.

SECCIO TELEGRAFICA

(Servey particular adelantat — pe 'l *fil especial* de LA TOMASA—qu' encare ningú may no li ha trencat

FUSSIÓ REPUBLICANA,— 6. A l' hora del triomf. Ja lí hem trobat la cayguda á n' aixó de las eleccions. Un *ardit* republicá nos ho ha ensenyat valguentse d' un *ardid*. Per derrotar als fusionistas tenim 'l número; per guanyar als regionalistas tenim las tranecas. L' exemple del jove catalanista Sunyol 's repetirá diumenje hasta l' infinit. Tots 'ls que diumenje vagin á votar la candidatura catalanista rebrán del carpó. Per celebrar nostre triomf, á la nit farém una vetllada en la que cantarém ab acompanyament de bastóns, aquella coneguda cansó que diu: "El pensamiento libre—proclamo en alta voz—y muera el que no piense—igual que pienso yo."

LO—RUCH, FUNOLL Y C^a.

LA PERDIU,— 6. A l' hora de la victoria— Es en va que risquin com que rasquin. Guanyarém nosaltres porque si, porque 'ns dona la gana y som els mes guapos y adinerats. Per un flux tenim 60,000 *ptacóns* disponibles. Que vinguin uns altres que diguin altre tant. Endemés, alló de las garrotadas no 'ns espanta; estém disposats á rébrelas... degudament preparats.

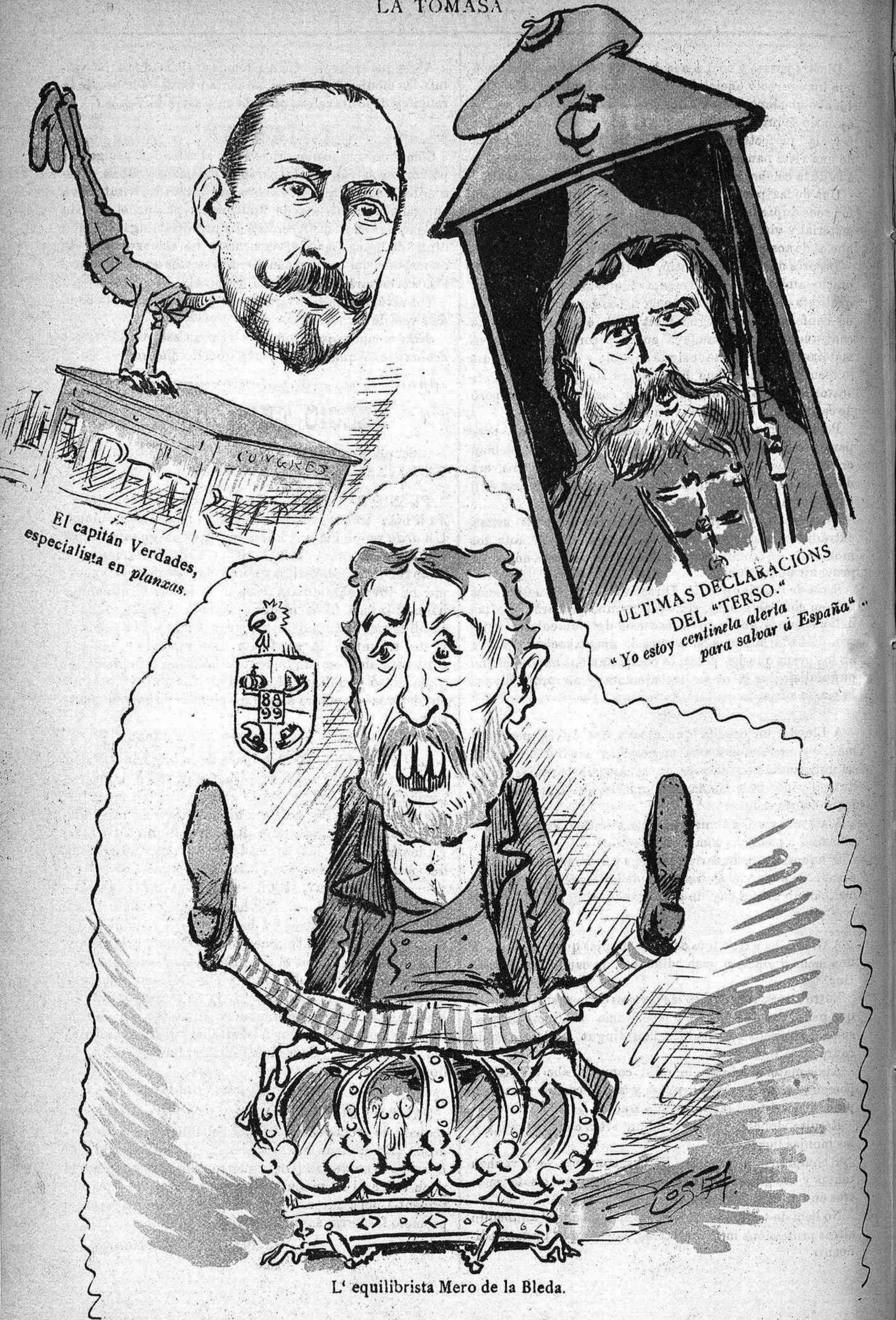
RUCH—VERT, RUCH—NYINYOL Y COMPARSAS.

CARRER NOU,— 6. A l' hora d' amagar l'ou. Ja está tot amanit. Mentre 'ls babaus de 'ls republicans y 'ls catalanistas s' entretenen en disputas inútils, nosaltres hem anat fent el fet. Las rodas d' electors falsos, las urnas ab doble fondo y els presidents de *mesa* ab aixamples á la conciencia, ja ho tenim tot apunt. Enhorabona que perdessim las de diputats .. pero las de regidors no 'ns resigném á pèrdrelas, ni á despedirnos del Ajuntament. ¿Com mantindriam, llavors, á tota la llopada?

COMAS, COLLASO Y C^a.

SANT ANDREU,— 6. A l' hora de las tonterias. M' acaban de proclamar candidat republicá per Sant Andreu... ¡Republicá, *nada menos*... ¡Jo qu' escribia al *Diari de Barcelona*! ¡Oh y per regidor!... Jo que no 'ls puch veure ni en pintura per haverme tret de l' Ajuntament. Com á autor dramátich que soch á ratos perduts; prometo ferne un saynete d' aquesta elecció.

GARCIA (A) NOY GÓTICH.

El capitán Verdades,
especialista en planzas.

ÚLTIMAS DECLARACIONES
DEL "TERSO."
"Yo estoy centinela alerta
para salvar a España" ..

L' equilibrista Mero de la Bleda.